

Reportage. VERF EN POTLOOD ZORGEN VOOR VERBINDING TUSSEN MENSEN IN ROUW

Als een oase in de woestijn

Een twintigtal schildersezels in een prachtige tuin. In het gras zitten allemaal mensen die een geliefde verloren. Ze luisteren naar kunstenaars Claire Vanden Abbeele: „Niets van wat jullie voelen is abnormaal”.

Links achteraan Claire Vanden Abbeele, die de Verbindingsdagen leidt. © Wim Kempnaers

Van onze redactrice
Veerle Beel

WILDERT.
‘EEN paar dagen voor mijn zus omkwam in een verkeersongeval, nu vier maanden geleden, wandelde ik met mijn man en onze kinderen in de Antwerpse Zoo. Mijn zus was er ook bij. Ineens viel er een boom om, we konden net op tijd weggrennen. Ik zag dat incident als een voorbode van onheil. Ik heb dus die boom geschilderd, die voor mij samenhangt met het lot dat mijn zus heeft getroffen. Links ervan zie je lichte kleuren, rechts donkere. Sinds haar dood zitten die donkere ook aan het beetje in mij.”

Lieve Ramaekers (35) is uit Hasselt naar de Kempen gereden om de Verbindingsdag van Claire Vanden Abbeele mee te maken. Ze heeft ook haar nicht meegebracht, die twee jaar geleden haar levenspartner verloor. „Alleen zou ik de energie niet kunnen opbrengen voor zo’n verplaatsing. Verdriet

maakt je futloos. Het zit diep in je en maakt alles zo zwaar”, zegt Lieve.

„Maar ik ben wel heel gelukkig dat ik hier vandaag ben. Het is een heel rustgevende dag en ik heb hier mensen ontmoet die eenzelfde verdriet meedragen. Je begrijpt elkaar met weinig woorden. Anderen verwachten dat je na vier maanden al lang de draad weer hebt opgenomen. Hier mag je je tranen nog eens de vrije loop laten. Je ontdekt dat je niet alleen bent. Op zich is het geen troost dat anderen ook verdriet hebben, maar hun begrip is dat wel.”

Er zijn mensen van elke leeftijd aanwezig, maar toch vooral vrouwen. Velen zijn verbazend jong. Twee onder hen hebben kinderen meegebracht, die ook aan het werk worden gezet. Jo (40) uit Gent is er met haar dochter van vier: „Ze was nog maar twee toen haar papa overleed. En ik heb eigenlijk nooit de woorden gevonden om het haar uit te leggen. Ik ben niet zo’n babbelaar en ik ben niet gelovig opgevoed, dus heb ik ook geen standaardwoorden. Ik heb wel eens ge-

zegt dat papa een ster aan de hemel is, maar dan bezoeken we zijn graf en begrijpt ze er niets meer van.”

Jo’s dochter heeft haar vader amper gekend, maar ze eist hem wel voor zichzelf op: „Ze is nu in de fase dat ze alle trouwfoto’s omdraait. Ze wil alleen maar foto’s zien waarop zijzelf met haar papa staat.”

„SINDE HAAR DOOD ZITTEN DIE DONKERE KLEUREN OOK IN MIJ”

Dat is niet abnormaal, zegt Claire Vanden Abbeele. „We moeten oog en oor hebben voor kinderverdriet, maar soms maken we ons onnodig zorgen. Kinderen willen leven, ze zoeken naar tekens dat het leven doorgaat. Ze zijn nu boos, jaloers, verdrietig of blij. Laat hen dat kinderleven waarop ze recht hebben.”

Terwijl de kinderen nog wat in de tuin schilderen, blijven de moeders rond de tafel op het terras. Voor het kleuren van

een mandala. „Ik bak er niets van”, zegt Lieve. „Ik krijg het niet zoals ik het wil.” Ook Jo geraakt niet ver in deze opdracht. Claire antwoordt: „Is dat niet het leven? We blijven soms steken, maar we moeten er iets van proberen te maken met de soms schaarse middelen die voorhanden zijn.”

Marina Francken (31) uit Meer heeft alleen haar jongste zoon meegebracht: hij krijgt nog borstvoeding. „Ik was vier maanden zwanger van Gert-Jan toen mijn man bij een werkongeval op de boerderij omkwam.” Haar twee andere kinderen zijn er niet bij. „Ik kom nu in de eerste plaats voor mezelf. Ik zit nog in het donker maar hoop, gesteund door de liefde van mijn man, binnenkort toch weer wat licht te zien. Dat heb ik daarnet proberen te schilderen.”

„Misschien breng ik een volgende keer ook mijn oudere kinderen mee. Met Jens, die bijna vijf is, gaat het behoorlijk goed. Hij wilde na het ongeval nog zijn papa zien. Die zwachtel om zijn hoofd, stoorde Jens niet. De jongen herkende met-

een de grote handen van zijn vader. Mijn dochter heb ik bij dat alles niet betrokken. Ze was nog zo klein. Ze heeft lang gedacht dat papa weg was als wij thuis waren, en dat hij thuis was als wij er niet waren. Ze snapt er eigenlijk niets van. Als het te herdoen was, nam ik haar ook mee voor een afscheidsgroet.”

Ook Marina neemt veel van deze dag mee terug naar huis: „Je verdriet kunnen delen met mensen die het begrijpen, geeft zo’n goed gevoel. Als zat je ineens in een oase te midden van de woestijn. Bij het afscheid van mijn man heb ik weliswaar heel veel rouwkaartjes ontvangen waarin mensen vertelden dat ze het begrepen omdat ze ook veel hadden meegemaakt. Vreemd dat ze zoiets wel durven schrijven op een kaartje, maar dat ze niet naar je toe durven te komen. Waarom eigenlijk niet?”

Claire verwijst ernaar bij het afscheid aan het eind van de dag: „Vergeet niet hoe jullie je verdriet hier hebben gedeeld. Blijf je herinneren hoe dit kan.”
►www.clairevandenabeele.be